

625(24)

K32/27

S. Naod

1-28*

10

pp. 1-28

10

K32/27

625 Nature Affairs Department

N.A.D.

Cases of witchcraft and
law of pregnancy 7 p. 19/

MONITOR

EXERCISE BOOK
SKRYFBOEK

an Unnumbered 625

NAME
NAAM

Boloi le Metato

CLASS
KLAS

ka teng

SCHOOL
SKOOL

625

H.M.S.
Pretoria
Box 384

Pretoria

Registered No. 513/31.

N.A.D.

S. naava
P.O. Rankinspass
Hartebeesthoek

9/8/43 Via Nylstroom

S. naoa
PO. Rankin's Pass
Harkebeesthoek
via Nylstroom
6/8/43

625

AUG 22 1943
32/27 1

Case of inheritance & law of
property indexed 7p 13/-

Boloi bo tshana kae wa Mafatla
Bomolo-molo fa wa Mafatla wo ne
wo pitriwe motho yo bitswang
boloi ka yena. Boloi le tiro ya
bona bo thomile fa Mafatre wo
paka monna-molo Mofaka
mmina pitsi monna kakakaba
ya a ileng Lebōtlwane, bo
thomile bo tswa wa Seleka ka
batho ba Lerulō ba tshana
ba lelekilwe wa Motlhabya
Tshethana, ba lelekelo
lelekelwa boloi; wa more kwale
fa motho a ne a ka re ke löya
batmosate, o ne a kobywa
motseng ke kosi. Bona fa
Mafatre monna wo thwe ke
Ramfaladi wa Motlhabane
mmina phuti a reka boloi wo
wa Lerulō ba kobilweng wa
Seleka, a bo reka ka kromo
7.0.

Boloi bo tshaba kae ka Mfatlha

Ka tsatsi lengwe fa lapeng la
 Nnana mmina pitsi Makakaba
 ka fitlhelwa madi a ksupetswe
 tseleng. Erile Daniele Makakaba
 ngwana wa bobedi wa Nnana
 a tswa nareng a sa bone madi
 a ksupeditsweng tseleng, a
 rabutsa ka lekoto a sa itse,
 lekoto la nama la tshabya
 ke madi la ruruwa. Erile ka
 bosipa bo tshatshamang ka
 fitlhelwa lemati la ntlu ya
 Nnana le tloditse mafura
 o thomolla tlase o fitlha
~~fitlha~~ o dimo. Ke fa monna
 wa Makakaba a tla tloa
 a yo tsepe mošate metlheng
 ya Rabohosi le Mmalebodi
 ka taba ye. Metlheng yeo
 dingaka tra Mfatlha di ne

Bolei bo tshwa³ kae³ wa³ Mfatlha
 di le pedi fela e le ya masimo
 le ya marumō. Janong ke fa
 bamošatē ba bitra ngaka
 Makêlêpê monna wa Molefê yo
 neng e le ngaka ya marumō.
 Go thwe ka nakō yeō o na a
 sitse e le sefofu³ mme a laola
 ka thêk³wana e tletse metri.
 Jāna³ wa³ letswa naka banna
 ba k³obokana k³orong, ngaka
 Makêlêpê mmina phuti a ba
 nna pele. Ba bāna ba mo
 irêla lesaka, ba ntre³ watshe³,
 le yēna a n³ watshe. Ngaka
 ya, bole disa³ thêk³wana.
 Go thwe metri a thêk³wana
 a re pha-pha-pha, a tswa ka
 thêk³waneng, a tlola a rothêla
 Ramfaladi monnawa Mottlabane
 phatleng, t³aba tra fela banna

Boloi bo tswa kae wa Mfatlha.

ba itse ⁹more Ramfaladi ke
yena ya tlo⁹ditseng ^{mafura} ~~madi~~ le
⁹no epela madi tseleng ya Nna⁹wa.
Ke ⁹mona Ngaka Makelêpê a
laela moloi ⁹no ya irolla dilô
tsa ⁹malê; ke ⁹mona Ramfaladi a
tlo⁹wa a ya lapeng la ⁹malê. Ja
a boya a fitlha a itsama-
tsamaisa ⁹wa chakakaba, a ba
a yo tswa tshwara-tshwara
lekoto la Danielle Makakaba
morwa wa Nna⁹wa, lekoto la
nama la fola 1.0.

Banna ⁹malôlo bo sešiya wa
Mafatlhê ya a⁹sileng Lebôtlwane
ba paka ⁹more boloi ba sethare
bo thomile jalo ⁹wa Mfatlha
⁹wa ba le Mafatse ka Ramfaladi
a rekile boloi ⁹no ⁹malê rulô.

Boloji bo tshaba⁹ ka⁹ wa Mfatlha
 [Ja ba paka banna. ~~wa~~⁶ ~~wa~~⁹ ~~wa~~⁹ ba
 kwa Mfatlha bare boloi bo
 neng bo le teng e ne e le ka⁹ wa ba-
 e neng e sa^(alafse) a⁹ se ka setlhare, e
 a⁹ alafsa fela le ka metsi. Ja⁹ ka
 ka Mokadi monna wa Matsikila
 fa ba sa le Ntso⁹ lo a tswa
 le banna selala⁹ e rile ba
 feta⁹ wa setsomelo⁹ a bona
 ngwana wa rangwanane^(gw)
 wa⁹ thwe Mmaphatsana⁹ re
 wa⁹ yena, "Ka⁹ Matsadi o tle o
 ntlisetse metsi ka ka⁹ wapanane." A
 bile a feta. Mmaphatsana
 mo setrana wa Matsikila
 mmina kwenne⁹ wa Mfatlha, a
 se ka a mo e la nokenge a
 itunna. E rile fa tsatsi le
 wela matho a Mmaphatsana
 a^(re) thii-thii melaka⁹ a nama a

Boloi bo tswa kae wa Mfatlha
lwala. E rile bo isa Mokadi a
fitlha, fa a tsena a re wo
mosetsana, "E re ke wo roma
metri o wane ruri!" Ke wona
a traya metri a mo tthapisa
ka wona. Mmaphatsana
matlhô a wane a nana a re
psamo-psamo fela. E rile fa a
bona a fodile a traya krapana
a sianela nokeny ya Mosika
a isetsa Ramošiwê Mokadi
metri.

[Ramošiyê monna wa Ntladi e/kile
a re a bone Rakhumamanê
a rwele ngwana a sule, e rile
wo nowa bojalâ ko setlasing
Rakhumamanê a le teng, Ramošiyê
a bo a mmotrisa a re, "Malomé,"
ka tsatri lela ono o rweleng?

Boloi bo tshaba kae ka Mfatlha.
 Rak³umané³o monna wa pitsi
 a araba ka bo³vale are, ^(N)ena
³o ³opola ke ne ke rwelengka
 k³etsi t³h! Ramošiyé a ~~re~~ nama
 a re tuu. E rile bo ^(sa)ka
 mosô Ramošiyé, e be e se
 Ramošiyé e le le ~~e-e-e~~
 lethhana-tlhana fêla. Ke fa
 Mpitsi monna wa Molele a
 tla ya rapêla Rak³umané³o
 ka ~~ore~~ ^(a)se ke ~~sa~~ rialo, motho
 y³o Ramošiyé ke motlo³olo
 wa ~~wa~~ ^(gwe)o ^(mo)sentse. Ja ~~o~~
 paka Mpitsi ke fa Rak³umané³o
 a botsa are, ^(K)ke ne ke rweleng?
 Mpitsi a re ^(N)o yêna, ^(N)na ke
 bone o rwele kôta. ~~Ke~~ fa fa
 Rak³umané³o a tla re are o
 bone pila, fêla ke ne ke rwele
 ngwana, ke ilo ³o mmatla
 1.0.

Boloi bo tshwa⁹ kae ⁹wa Mfatlha
 dipheko. Ke fa Rak⁹umanē⁹
 a tla tlo⁹ a ya ⁹wa Ntladi, a
 fitlha a tshwara-tshwara
 Ramošiyē. ka ⁹abō⁹ are o
 tlhomang⁹ motlo⁹olo, o tla
 fōla, o se ka ba wa tshwa o re
 o bone motho a rwele wa
 mmotlā bathong. ka bositē
 bo rile bo⁹ra Ramošiyē ya⁹bo
 a fodile pila; e ke fa Tsiditsane.

[Metlheng ya bo⁹olo - ⁹olo ke bona
 boloi bo⁹reng ba itse fēla ⁹hāba.
 Bo re bo tshōlwa ke diphapana
 le manganga ⁹wa Mfatlha. Ene
 ere fa motho a o⁹mana le ⁹mo⁹
 a tshware bana ba yo mongwē
 di⁹hāba, fēla ⁹thwe di ne di
 tlhapiswa ka ⁹hāba 7 setlhare.
 Ramabēle le ⁹Musi, le Tau le Sefi ba

Boloi bo tshaba⁹ kae⁹ wa Mfatlha
 kile ba tshapiswa ke Moradu
 kuku wa bona, a ne a omane
 le Rabo⁹osi Nawa⁹ ke⁹ k⁹osi ya
 ya Mfatlha a rile o tshwara bana bas
 dikgaba.

~~Ja batho⁹ ba Serulo⁹ ke mo⁹ k⁹oro
 ya setshotho~~

[K⁹oro ya setshotho ya Ntladi
 le ya⁹ ~~Ma⁹potshutshumi~~ ya
 m Makakaba e ile ya ithuta
 boloi⁹ wa bona batho ba Serulo⁹
 ba kileng ba kobelwa boloi
 boloi⁹ wa Seleka metlheng ya
 Seleka I. Kajeno le⁹ wa ba bangwe
 ba k⁹oro ya mo⁹saté ba bolélwa
 ka⁹ itse boloi, ja ka bo⁹ k⁹mu⁹si le
 bo-⁹Thokwane ba bolélwa ka⁹ itse boloi.

[Thapelo morwedi wa Tau Nawa
 ya a⁹ kileng & Lebôtlwane⁹ wa⁹

Boloi bo tlhaga kae ka Mfatlha
 Mfatlha o na a rometswe ko
 Belabela sekolong. Ka tsatsi
 le lengwe pu^h e^hna. Thapêlô a
 wiswa ke le^hadima ana le
 Rosa morwadi wa Mabalowa. Ke
 fa Tau^g rra^gwê a tla ya Belabela
 ho bôna ngwana, e rile a fitlha a
 laola ka ngaka ya Letshakane,
 ngaka yare. le^hadima le ne le
 rumilwe ke mo^glol^gwê, mme la
 palélwa. 1.0.

Janong^g wape^g ke^gomo tse fera-pedi
 tsa Tau di ile sefopha ho
 Lebôthwane. O lekile ho di batla
 a palélwa, ke fa a tla batla
 ngaka, ngaka e rile e laola ya
 ntsha Mmuši mo^glol^gwê, wore^g
 Mmuši o rekile ngaka ya
 Motshangane wore e kobe
 ke^gomo tsa Tau ka ditlhare.

625

Melato

32/27

13/8/43

S. na oa

Hantebesthoek (11)

P.O. Rankinspass

Via Ny15fraam

Monna wa ba ⁹⁾K⁹⁾onothi Jilipi
 mmina phuti o kile a tliša molato
 mošatē Sebōtlwane ⁹⁾ke⁹⁾rorong ya
 Nawa. Molato e le wa Radilō
 monna wa Molebatri a ⁹⁾šana ⁹⁾wa
 lokolla ⁹⁾ke⁹⁾roma tra lefa tse neng
 di firitswe ⁹⁾wa yēna ⁹⁾ke⁹⁾mmaditšela
 Jilipi ⁹⁾K⁹⁾onothi fa a sa phela.
 Radilō ke malomē wa ⁹⁾Jilipi.
 Janong molato wa bolēllwa
 Morebō^(u)di monna wa Ntladi
 mmaditšela wa kwa Mfatlha
 Sebōtlwane. Morebō^(u)di a di tšaya
 a di naya Mmušī Nawa. Yēna
 Mmušī a di fetisetša ⁹⁾wa
 Ramabēlē mo⁹⁾olle wabō ⁹⁾ke⁹⁾More
⁹⁾ke⁹⁾rang e tšile, mme e tšileng
 ke ya monna wa ⁹⁾K⁹⁾onothi o
 lla ka ⁹⁾More Radilō Molebatri o
 šana ka ⁹⁾ke⁹⁾roma tra lefa la
 r.o.

mma'abô tre di neng di firetswe
 ho yena. Ramabêlê mok³omana
 yo mo³olo wa Mfatlha a tsaya
 khang ye a e naya Iswêllê Nawa
 mo³olo³ê. Iswêllê monna wa
 Letebele a laêla Ramabêlê
 more a ka roma Tau a tla
 a bolêlla Nteleki moletra³phala
 more ka mosô a letse lepotata
 mona le khang khorong.
 Ramabêlê a laêla Tau Nawa jalo.
 Tau a ya mose³a a bolêlla
 moletra-phala dikhang tra
 more ka mosô ke khotla ka
 mosatê. Erile bo isa phabadi
 ya ~~bot~~ bobola banna ba tla
 khorong. Phabadi ya pele e lla
 ka masa a banna, ya bobedi
 mapê e bobola ka mafolomô a
 dik³o³. Janong banna ba

leta ⁹⁾ khotleng, ka ⁹⁾ more ^{kg)} mori
 kapa ^{m)} Modula-setulo o atisa
⁹⁾ ho tla morao⁹⁾ nyana banna
 ba setre ba ntre ⁹⁾ datse. Janong
 Tswelle kapa Kelaotswê a
 fitlha a nna ⁹⁾ datse. A thoma
 ka ⁹⁾ are ~~matebele~~ ^M matebele, banna ^{kg)}
^{kg)} dumela ⁹⁾ are phuti ⁹⁾ are naka e e
 neng e lela ka bosiu, e ne e le
 bitra ⁹⁾ kopra le ⁹⁾ kang, kang
 ke ya ⁹⁾ Konothi ⁹⁾ ho Radilo. Se
 tla di utlwa ^M ~~matebele~~ monna
 wa ⁹⁾ Konothi a ka ema a
 tthalosetra kamoo di lengka
 teng. Filipi monna wa phuti
^{w)} ka ⁹⁾ Konothi, a ema are,
^M ~~matebele~~ le ^{m)} Modula-⁹⁾ Hennô
 taba e ke e latlhetseng
⁹⁾ khotleng ya Mfatlha ⁹⁾ Di, erile
 mmê a sa phela a baya

Melato

dik⁹omo ⁹o malomê ⁹o Radilô
 ka taëlô ya ⁹rrê, ka ⁹ore o
 sule pek. Janong mmé le yéna
 o sule, mmé a suleng ke
 latile lefâ letsho ⁹ore ke tlê
 ke bônane le bo-nnakê ka
 tsôna. Janong F Filipi a nna
⁹atê. ⁹na émélba monna wa
 K⁹wébana K⁹asewêla mmina
 phuti; a re, "Filipi re utlwile
 tra ⁹atê. Janong mok⁹alabyê
 Radilô Molebatsi a ka ⁹wa
 la ⁹atê a utlwisa banna."
 Ke fa Radilô a éma a re,
 "Baphuting ke utlwile ⁹atê
 dik⁹omo ⁹na ke ⁹wane ka
 tsôna, nna ke batla madisa
 ame." Iswêllê K⁹osana a botsa
 Radilô ⁹ore Janong ⁹na K⁹onothi
 a/re ⁹ana ka tsôna o bôna ⁹na

o reng? Radilo are filipi ³Konothi
ke yena a ³nanang ³wa ke re ke
batla ³komoya bobedi ya
madisa, ka ³ore ³komoya tra
pele tra mafisa a lefa ba di
tserere, di tserwe ke ³Jonô ^{mm}
monna ³le ³Filipi; ³ame erile a
di traya a ntshupa ka
nama ³atsana ya tsôna. Janong
tse di leng ^(ten2) di tshitswe ³moratlo
ke ³Jonô, kajeno ³wa ³Filipi
³Konothi a tlile ³wa traya
di ³komoya tra lefa kamphela o
³hana fa ke ³mmatla ³komoya
madisa, are ³khile ³wa ³nêwa
madisa. Monna a le kana ka
piti Tsiane are sedio wena
³Konothi, monna o ³wa batla
³komoya ya bobedi madiseng.
³Konothi a ema are, ³utlwile

Metsa Melato

^Mmatebele, fela nna ke le
 kwonotho wa ke itse tra k^omo
 ya e filweng pele; wa a filwe
 k^omo pele ya madisa e tla
 nna yona yeo fela, nna ke
 batla dik^omo tsetsho. A nama
 a nna watshe monna a kana ka
 Letlape nawa are ^Mmatebele
 jaaka molato o tsere kwotleng
 ka filipi kwonotho lekhotla le
 tshwanetse wo seka-seka taba
 taba ena. Ke wona wo tla
 emella iswelle kwosana are,
 "matebele ke bosiu, wena Radilo
 tsamaya o tlise dik^omo tra
 filipi tro trotlhe fa kwotleng,
 banna ba tla bona tra wa
 di tlile, tshwanelwa wape ke
 madisa ka wore tra pele bane
 ba di tsere kamphela. A nama

Melato

a re di tlê ka bosiu, lina banna
phatlallang. Banna ba ka
ma⁹torô.

Ka mosô Radilô monna wa
Molebatri a tlh⁹aba a
k⁹anna di k⁹omo di le
tshelêla. Banna ba supa e
ngwe e h⁹unwana, ba re ke
ya Radilô. Molato wa fêla
jalo ~~no~~ mok⁹onyana wa ka
mosatê P⁹ jilipi K⁹onothi.

Mosimane jekesô⁹ wa
P⁹etshakane a fapana le
rra⁹wê Radin⁹onyana ka
k⁹omo tra ma⁹adi a
k⁹waitsadiê ~~to~~ re ba di
k⁹wa⁹ane le rra⁹wê, rra⁹wê
a ⁹wana. Ja a bôna ~~more~~
rra⁹wê o ⁹wanne, a utswa

Y.O.

melata

dik⁹omo tse 7 fera-pedi a
 k⁹oaola terata ya Mfathha
 Lebōtlwane ka ^(B) Mophirima, a
 yo rekisa dik⁹omo tse.
 Anthe fa a ripa terata ka
 tshipi, bašimane ba ne ba
 mmōna. E rile a boya naka
 ya lla, le yēna Jekesonō a
 tla k⁹otleng. Kelaotswē
 k⁹osana a bolēlla ^(M) Matebele
⁽⁹⁾ore mošimane wa ⁽⁹⁾o ripa
 terata o tlile, mme ⁽⁹⁾ena ~~na~~
 a le kana ka morra wa
 Hawa kepe sedio. Banna ba re
 o k⁹onwa ke ⁽⁹⁾o betswa a ba
 a jēlwa sengwe. Ke ⁽⁹⁾ona Kelaotswē
 a mo athōla pudi tse pedi le pon^(t)
 tse pedi le thupa tse tlhano.
⁽⁹⁾ore a itse fa e le motsēnēlla
 wa Mfathha, a seka a dira jalo.

(cont. p. 19)

625

SEP 1 1948

added

7/27

~~8/20~~S. naaa
P. G. Rankins Pass
Hartebeesthoek
via Nylstroom

23/5/43

K32/27

19

Dilo tsa boloi

Gona le dilonyana tse ntsinyana tse
 iriswang ka dingaka kapa boloi fa
 ba ira boloi. Filipi Mopuding
 ngaka ya Morotsi e e nyetseng
 Mfathha. Janong e a dilepe dithabeng
 tsa Metlhakeng. o paka gore dingaka
 di tsaya boloi fa dilong tse dingwe. A
 re e ngwe ya tsona ke kwena;
 kwena fa yona tsawa tlalo
 la yona, bokō ba yona le mongetsane
 wa yona, le sebetse sa yona. Mothwe
 fa motho a ka tsaya bokō kapa
 mongetsane wa kwena a fa mpsa a o
 trentse bobeng mpsa eswa fela ka
 nakō fa bo tlela Mopuding, fa
 mothong wa bo trentse. Mothwe
 a welelwe ke letsatsi a sa swa. Mo
 thwe ke bona boloi bo bo ~~se se~~
 sempila fa dingakeng. Ja Filipi
 Mopuding a sa a dile Madubu
 kile ka tla dingaka tse pedi di
 tswa Bopedi, e ngwe e le Mo tshakane,
 ngwe e le Mo tswetla. Janong e rile

T.O.

625

K32/27

Dilo tsa boloi

di sa ⁹⁾borona tsa fitlhela basadi
 fela, tsa bolilla basadi ⁹⁾more tsona
 di tswela ~~dipheko~~ dipheko le meleko
 kamphela. ⁹⁾Ho thwe ngaka ya
 Motshakane ya nama ya ntsha
 boboko ba kwena, ya re se fa o
 tennwe le ke monna wa ~~se~~ tsenya
 dijong letsatsi ⁹⁾wa le ke le moqwella.
 Basadi ba Madubu ba ⁹⁾ana ⁹⁾ho se
 duella, ba re, re ka se kara tsaya
 ditlhare banna ba se teng. E rile
 fa banna ba boya na ⁹⁾teng basadi
 ba ba be⁹⁾lla taba tsa baeng ba
 dingaka. Mopuding ke fa a kopa
 banna ba baeng ⁹⁾ho bontsha tlhare
 se ba neng ba tlhole ba ⁹⁾le bontsha
 basadi, a bile a ba bolilla ⁹⁾more ke
 banna ba ba jang ba ba ntshang
 ditlhare ⁹⁾ho basadi, benye metre ba
 se teng. Ke fa ngaka ya Motshakane
 e ntsha ⁹⁾boko boo ba kwena, ka
 Mopuding e le ngaka a itre ⁹⁾boko ba
 kwena, a re mmulô! Se ~~ho~~ tshwere

f.o.

Dilō tsa boloi

boloi bo bomme ba kwena, le
ka fetra batho. Ke fa kopuding a
kopa ~~re~~ ~~bolitta~~ dingaka tse pedi tseo, a
gore ^{di} ~~mpheg~~ ^{mo} se nnye ~~le~~ ^{di} tle ~~le~~ ^{di} bone
le batho ba bone; ~~le~~ ^{tra} mo nathela, a
traya bo ^o byana a loka boboko
ka teng, a naya ^{mpsa} ya ^{wa} ^{me} ya
ja. E rile fa e fetra ^{mo} ja, ^{mpsa} ya
nama ya ela-ela maphulo a tswa
ka molomo ya nama ya swa. Batho
ba ~~wa~~ ^{wa} ~~amala~~ kamphela. Filipi
monna wa Morotsi a re banna
ba ba bedi ba ba dingaka ba
~~rom~~ ^{mo} ~~umane~~ ^{mo} le bojala ^{fa}
ntlung ya ^{wa} ^{me}. Ja lala ^{mo} nowa
bojala, le tsona dingaka tsa baeng
tsa siwa ~~re~~ ^{re} ~~wana~~ ya ~~ona~~. Anthe
e tliho ^{re} ~~ore~~ bosiu ngaka tse tsa
epela nahana la phuti ~~ke~~ ^{ke} ~~orwaneng~~
ya lapa, le tletse mosidi. Dingaka
tse di re di le tseleng ^{mo} ya Moruleng
di tsamaya di bapatsa ditlhare
le boloi. ~~Ja~~ ^{re} ~~lala~~ ^{mo} nowa bojala

Dilo tsa boloi

pila ~~ka~~ ³ Mokopuding ngaka ya
 Morotsi. E rile boosa dingaka wa
 baeng tra ~~thoma~~ simolla ~~no~~³
 itaodisa. ~~Ka~~ ³ di laola ya Motswella
 ya re mmulo! Motse wa monna yo
~~wa~~ ³ wa loka, o na le sengwe ~~ke~~ ^(se) epetswe
~~ke~~ ³ Morwaneng. Mokopuding le yena a
 atamela ~~no~~ ³ lebella ka matlhō; erile
 a di bona a nyatsa taba yangaka
 tse. Janong dingaka tsela tsa emella
 tra epa ~~ke~~ ³ Morwana ya monna
 wa Mokopuding ka tshipi, tra ba
 tra nyolla nakana la phuti, tra
 re, ~~ka~~ ^(e) le bone hē! Ke fa Mokopuding a
 tsena ka tlung a tswela a tshotse
 sedupe sa ~~ka~~ ³ ~~ke~~ ^(g). Ke kotona tse
 pedi tse phitshwanyana e ngwe
 le ngwe e ~~no~~ ³ keletswe ~~ke~~ ^(g) ~~ke~~ ^(s) Morwana ya
 yona, mma tsona ke ~~ke~~ ^(g) ~~ke~~ ^(s) Morwana
 e phunphuntsweng diphatlhana.
 Bodedupe ba ba bedi, yo mongwe ke
 rra ~~wa~~ ³ hō, yo mongwe ke ngwana.
 Janong ngaka Mokopuding a thoma

Silo tra boloi

a tshik⁹dinya k⁹etswana mma^{gw)}le
 bosedupe a mo reta ka serotsi, a
 mo baya ⁹atshhe; dingaka tra
 baeng di ntse di lebelele, a tsaya
 sedupe yo mo⁹alo a mo loka ntlha
 ka tseben⁹g ya n^{ts)}a, a mo potisa ka
 seetseng a mma⁹ya ⁹atshhe; a tsaya
 sedupe yo monnge a mo tsenya ka
 ntlha tseben⁹g ya ntsh⁹o⁹tlh⁹o, a mo
 ntsha a mo potisa ka seetseng, a mo
 tshwara ka 'atla sa n^{ts)}a^(a) mo baya
⁹atshhe. Ja a ntse a loka bosedupe ka
 ditseben⁹g, ⁹wa a bolele sepê ka molomo.
 Janong fa a sana ⁹wa baya bo
 sedupe ⁹atshhe, a ntsha tsh⁹wana
 ya motsoke, a ta⁹wa ka dink⁹o, a
 thoma a tsaya sedupe wa
 ngwana ka letso⁹o la n^{ts)}a, a loka
 k⁹ojana ya ⁹wa^{gw)}le ka seatleng, a
 tlhaba sedupe mo ⁹atshhe ka ntlha.
 A thoma a botsisa sedupe ⁹wa^(m)re^(m)mpol⁹ell⁹e
⁹ore lenaka le le epetswe ke mang.
 ke batho ba motse ⁹wa na. Sedupe a

Dilō tsa boloi

ikubula ~~ke~~ ³supa ⁹more o ya
³ma neta. A mmutsisa ⁹Wapē sedupe
 a ikubula-kubula. A botsisa sedupe
⁹Wapē a re, ^Nma lenaka le le epetswe ke
 banna ba baeng? Sedupe a nna a
 tlhaba ³Watshe ka ntsha, a mmutsisa
³Wapē, sedupe a nna a re tuu fela. A
 mmaya ³Watshe a tsaya wa monna-
 mo³holo, a mo botsisa le yena a
³Wana ka ³no ikubula ⁹more lenaka
³wa se la batho ba ³Wae, fela ³wa botsa
 sedupe ⁹more ke la dingaka tsa
 baeng a dumela. Fa sedupe a botsa
 taba, mme a sa ubule-ubule ke
⁹more o ya dumela. Ke ³Wona monna
 wa Mopuding a leba ngaka ya
 Motswetla le Motshakane a re,
 "Taba ke ya ³Wana banna ba
 baeng, mme le lokire ditaba tsa
³Wana janong, ke ⁹moreng ³wa le ka re
 le le baeng la epela dilō lapeng la
 batho? ⁹Wapē maabane le re le re ke
 rekisetsa basadi bokō ba kwena."

625

K32/27

Dilo tsa boloi

Ngaka ya Motšhakane ya ³no thwe
ya nama yare ³po³po³ diatla re sentse.

Filipi mong ³ae a re, "Ma ke riale ke
le otla ³pono³ tse pedi ³ore le tshabê ³no
tsênella metse e a ³ilwe." Ngaka ya
Motšhakane ya ³no rwala kola ya
nama ya ntsha ³pono³ tse pedi tseo.
Mopuding a nama a re ba feng dijo
basadi, ba tsamaye tšile ba sapna ³no
ja ba rwala thotwana ba tsamaya.
Monna wa Mopuding a sala a
thekola tšhêlêtê ye³ a e foka a bona
³ore e ntre pilaga e na boloi.

[Ngaka e ngwe yo ³no thweng Nkalafeng
monna wa Makabole mmina ke ³omo
yo le yena e leng ngaka dithabeng, o
bolêla ³ore boloi bo bongwe bo bo
seng sempita bo irwa ke baloika
serunya. A re fa bolwetš³ ba motho
bo le ba boloi bo kopaneng le
serunya, ³na bo a fse-a fse fela, ka
³ore bo ya ³odura³ - ³odura³, ja nka ³na

Dilō tsa boloi

sesepeidi, fa se neilwe motho ka serunya
 se palla ditlhare, fela, wa e se fa ngaka
 e ka se alafa e tshekantse kafsōna
 serunya fa diphekong. Se kile sa
 bolaya ^(m) Miskaka monna wa Makakaba
 se se kopantsweng le serunya, erile
 Seleta-motse monna wa moima a
 thekola a bona jalō.

[Moriri wa motho le wōna o ira boloi ka
 mafatlheng a motho kapa ka maleng a
 wa^(g) wa^(g) fa o tsentse boloi. Erifa mosadi
 wa Matsieng ya tserweng wa Makwane
 o kile a bo a jesitse^(g) moriri ka
 bo^(g) bobē. Ke fa se^(g) wa^(g) a tla mo
 isa^(g) Seleta-motse monna wa
 Moima ya a^(g) dileng Mothabaneng.
 Seleta-motse ngaka ya Moima erile a
 mo laola, a re ngwana o jesitse moriri
 ka bo^(g) bobeng. Ke wōna a mo naya
 tlhare sa sejesō sa^(g) wa^(g) thatsisa. Erile
 Erifa mosadi wa mmina phuti a
 thatra, a ntsha k^(g) opa ya moriri ka
 le^(g) wānō, a nama a fōla.

625

K32/27

S. naora

P. O. Rankinspass

Hartebeesthoek

24/8/43

Via Nylstroom

Silo tsa boloi

[Maswê a a irilweng ke sethithô fa
 diaparong le wōna ~~ka~~ baloi ba
 lōya batho ~~ka~~ wōna. Ja moloi a
~~mo~~ ^{mo} ^{mo} tse maswê a sethithô sa kuane
 ya motho o ~~ka~~ ^{ka} wōna ~~mo~~ ^{mo} mmolaya ka
 tlhō ^{mo}. Ja ~~ka~~ ka Nkekane monna
 wa Ntladi ya ileng a bolawa fela
 ke tlhō ^{mo} ko t Irwane, e ile fa ~~mo~~ ^{mo}
 laotswê Zeropong ~~ka~~ ^{ka} fihlélwa ~~mo~~ ^{mo}
 rangwanan ^{mo} ^{mo} Kaiwose ya neng a
 le ~~ka~~ ^{ka} akhoweng, o ile a trayamaswê
 a kuane ya Nkekane, a kopanya le
 boloi ba bo rutilweng ke ~~mo~~ ^{mo}
 Kōbē ya neng a turnile ka boloi
 ko ~~mo~~ ^{mo} Mfatlha.

[Go thwe fa motho a inela Lehgowa dijō mme a
 sa rate ^(gore) le mo ntshe kapa le mo kobe tirong
 ya lōna o le jesa maswê a gagwê, ke gore
 o tlhapa diatla ka metring a teye janong a
 neye ~~set~~ Lehgowa go nwa. Ja Lehgowa la
 gagwê ~~ka~~ le ka nwa le ka se ka la tlhwa
 le mo ntsha tirong ka gore pelo ya lōna e
 siretse ke maswê a Mosotho. Go thwe le fa

7.0.

Dilô tsa baloi K32/27

motho go a ka tswa tiro a ya ga gabô
 fa a boya gapê lekgowa la gagwe le mo
 tsaya gapê le mo fe tiro.

[Baloi go thwe ba rua diphoofolo tsa bôna
 fêla tse ba fepang ka dijô. Ba rua tshwene,
 phiri, nôga le ditlotlwane. Phiri yôna go
 thwe e tanwa ke bahgalabyê kapa
 dikehole tra baloi fa di ya go löya
 kgakala. ~~†~~ Tshwene yôna go thwe e
 re e rumiwe go ya löya e le eri, ka
 nakô tse dingwe e radiswa e robetse
 le mokgônyana fa ba bogwê ba ile go
 löya motrenq; go thwe le bana ba bannye
 e ya ba pepula ba baloi ba tshaba
 bosiu. Ditlotlwane ke tsôna tshbedi ya
 dira ya baloi, di rongwa bosiu le/kgôwana
 tra ~~†~~ malapa go utlwella mebuô ya
 batho, go thwe di itse go bolêla ja ka
 batho phôlogôtswana tse. Go thwe fa ~~†~~
 batho ba bolêla ka baloi bosiu e tlo
 re ~~†~~ ba robala baloi ba görôga, mme
 go thwe ya bo ba boleletswe ke ditlotlwane
 tra bôna. Gapê baloi ba na le naka
 ya bôna le mokidi wa bôna. Naka ya
 bôna e tlhola bolwetse mo bathong fa
 e letswa bosiu, mokidi o fêfêra môya
 fa molwetseng, baloi ba o latlhêla fa
 gatshe o re hididi-didi gaufi le fa
 go letseng molwetse janong a gatellwe
 thata ke bolwetse. Seelô sa baloi bosiu le
 sôna se gatella motho bolwetseng. Baloi ba
 ya gaufi le fa molwetse a leng ba re jojo-jo
 joo-joo, go thwe fa ba irile jaana bolwetse
 bo gola thata fa molwetseng.